

DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je s poštnino vred za celo leto naprej 2 K, za pol leta 1 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 2 K 50 h, za Ameriko pa 3 K. — Dopise sprejema urednik, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu.

Cesar Franc Jožef I.

1848. * 2. dec. * 1908.

In spet pojó zvonovi, neumorno in veselo in slovesno doné čez mesto in vas, hrib in dol. Praznik oznanjajo, avstrijski praznik, redki praznik! Milijoni rok se gibljejo neutrudno, da dovrše zadnje priprave za jutršni veliki dan.

Celo leto so se vršile najrazličnejše slovesnosti v proslavo cesarjeve šestdesetletnice, in vsepovsod so se vršile prirsčno in navdušeno. Tu ni bilo najti nič naročenega, ukazanega, prisiljenega; vse je prišlo iz hvaležnega, otroško-udanega srca; vsi, ki so sodelovali, so sodelovali z veseljem, in veliko zadoščenje jim je bilo, da so kaj storili v proslavo ljubljenega vladarja. Pod pepelom tli žrjavica, a železo se topi v nji, toliko silo in moč ima. To je istinita podoba ljubezni avstrijskih narodov do cesarja-slavljenca! Srca se topé radosti, koderkoli in kadarkoli zaori iz tisoč grl navdušen klic: Živijo cesar Franc Jožef! Kar oddahnejo se množice, da so mogle dati odduška skriti, a zato nič manj silni, močni ljubezni do vladarja.

Tako je bilo to celo slavnostno leto. Od vrhov snežnobelih gorâ doli po obljudenih dolinah in rodovitnih ravninah do sinjega morja se je razlegalo to veselje, veličastno in gromovito iz src in ust junaških krepkih mož in ženâ, ljubko in milo iz src in ust nedolžne dece. Svet pa se je strmeč čudil tej res prirsčni ljubezni in vdanosti.

Kaj pa bo šele jutri, na praznik sam! To bo radost! Saj je Bog res uslišal naše prošnje, ko smo prosili za vladarja z besedami kraljevega pevca:

„Dodavaj kralju mnoge dnove,
Podaljšaj leta na rodove;
Pred Taboj večno naj kraljuje,
Nad njim naj Tvoja milost čuje!“

Dobrotni Bog je res dodajal našemu cesarju dni in dni, leta in leta. In dva rodova avstrijskih narodov sta šla mimo njega, odkar je prijel žezlo staroslavne habsburške monarhije, 60 let bo jutri od onega slovesnega trenutka, ko mu je Gospod Bog izročil časni in telesni blagor mnogih milijonov. Kako izvanreden dan, kako važen praznik, kako lep spomin! Koprneče smo ga pričakovali in ga tudi dočakali: lep dan bo! Kako ga bomo praznovali, da ga praznujemo dostojno?

Cesar sam nam je odkril željo svojega srca, in sveta nam bodi! Posvetnega blišča in hrušča, dragocenega sijaja in bleska, poedin in gostij, sprevodov in obhodov ne želi vladar, pač pa hoče, da se njegov jubilej poslavi z dobrodelnostjo, predvsem da se obilno in zdatno poskrbi za dečo, duševno in telesno zanemarjeno. Kako plemenito in veliko-dušno in preblago srce odseva iz teh velemodrih vladarjevih besed! Spomin na njegovo vzvišeno osebo naj rodi sočutje in dobrodelnost z onimi, ki so najbolj pozabljeni in najbolj izpostavljeni nevarnostim življenja. Mogočni ljubljeni cesar želi svoj praznik posvetiti s tem, da pozornost in radodarnost odvrne od sebe na „otroka“. Pa ravno s tem si je postavil neminljiv spomenik v zgodovini človeštva, si zagotovil trajno in globoko hvaležnost svojih narodov do skrajnih dni. Ta želja vladarjeva bo izvir nezmernega blagoslova za avstrijske narode: raznovrstne dobrodejne naprave in ustanove bodo živa in zgovorna priča plemenitega srca cesarja Franc Jožefa I. ob šestdesetletnici njegovega blagodejnega in ljudomilega vladanja. In svet ve, zakaj ljubimo cesarja Franc Jožefa I. kakor očeta.

Storili bomo, kar želi za vse skrbni oče avstrijskih narodov, in zato bodo zunanje slovesnosti jutršnega praznika bolj mirne, skromne in priproste.

Eno nam še preostaja, in tudi za to je jutri lepa prilika. Zahvalimo Gospoda nebes in zemlje za tako dobrodelnega in očetovsko skrbnega vladarja. Sam se bo udeležil zahvalne službe božje, da se zahvali nebeškemu Kralju za čudovito pomoč, ki mu jo je delil v minulih 60. letih. Koliko hudih dnij in britkih ur je prebil vladar, vé le Gospod Bog in on sam. A vedno je zaupal v previdnost božjo in ni bil osramočen. Pri slovesni zahvalnici priporočimo milega vladarja Bogu tudi mi vsi, da ga varuje, vodi in brani tudi še v prihodnje. Tako se bomo oddolžili Bogu in cesarju, tako pa praznovali jutršni redki praznik res prav po volji cesarja samega.

Vse pa, karkoli jutri storimo v proslavo cesarjeve 60-letnice, naj se strne v prirsčno prošnjo in navdušen vsklik:

**Bog ohrani, Bog obvari
Nam cesarja, Avstrijo!**

Naznanilo p. n. naročnikom in čitateljem „Dolenjskih Novic“.

„Dol. Novice“ nastopijo z novim letom 25letnico svojega obstanka. To je zelo častno za skromen domač list. Le malo imamo tako starih slovenskih listov. Tedaj nastane vprašanje: kako dostojno obhajati 25letnico lista, ki se je častno obdržal skozi 24 let mej burnimi časovnimi razmerami? Mislimo, da bi bila najlepša 25letnica za list, kakor za vse častite naročnike in čitatelje, ako bi Dol. Novice izhajale kot tednik. Izšel bi list vsak petek, da bi ga lahko imel vsak naročnik v nedeljo gotovo v rokah. Naročnina bi znašala 3 krone na leto, kar je z ozirom na tednik in dober list jako malo. —

Da se pa ta namen uresniči, treba je pred vsem Vaše pomoči, cenjeni naročniki, kajti v prvi vrsti je razvoj vsacega lista odvisen od naročnikov. Vabimo toraj danes vse zavedne gospodarje, posebno na Dolenjskem, kakor tudi vse dosedanje častite naročnike Nedolenjce, da se z vso vnemo zavzamejo za prav živahno agitacijo za „Dol. Novice“ in z gorečim priporočanjem pri svojih sosedih, prijateljih in znancih ter, da nam v prvi vrsti ostanejo sami zvesti. Nasprotno pa tudi uredništvo zagotovi, da noče shediti ne z žrtvami in ne s trudom, ja, da se bode potrudilo še tembolj, da ostanejo „Dol. Novice“ vsikdar zvest domač prijatelj, dober učitelj in zabaven družabnik na versko-moralni in narodni podlagi. — Delajmo tedaj skupno za razširjanje lista, posebno po Dolenjskem; vsaj je pisan v prvi vrsti za naše domače razmere. Kar le mogoče srčno prosimo, naj nas podpira preč. duhovščina, slavno učiteljstvo ter sploh vsi rodoljubi s tem, da nabirajo naročnikov. — V združenju je moč. Čim več nas bo, toliko lažje bodo izpolnjevale „Dol. Novice“ svoje koristno delo in tem slavnejše bodo obhajale svojo 25letnico.

Upravištvo prilaga današnji številki položnice poštne hranilnice za vse one naročnike, kateri navadno pošiljajo naročnino po pošti. Vljudno prosimo še prav posebno letos, da bi blagovolili takoj vpsolati 3 krone za celo leto ali vsaj krono 1.50 za pol leta, da smo zagotovljeni za izdajanje tednika. Za Nemčijo Bosno in druge evropske države znaša celoletna naročnina krone 3.50 in za Ameriko krone 4.50. — Nekateri naročniki so še vedno v zaostanku z naročnino in te prijazno opomnimo na dolžnost in prosimo nujnega poravnanja in ponovitve naročila za drugo leto. — Kdor pa ima naročnino plačano že za leto naprej, naj ne zameri, če smo mu tudi poslali položnico, temveč naj jo blagovoli ponuditi sosedu ali prijatelju, da se tudi on naroči ter lahko brez vseh drugih poštinih stroškov naročnino vpošlje. — Sploh pa velja tudi za „Dol. Novice“ pravilo, da se plačuje list naprej.

Uredništvo in upravištvo „Dol. Novic“.

GOSPODARSTVO.

Vinarski shod in vinski semenj v Novem mestu.

V četrtek dne 19. novembra je priredila novomeška kmetijska podružnica v novozgrajenih prostorih hotela „Pri poti“ vinarski shod, ki je bil izvanredno dobro obiskan in ki je po mnogoštevilni udeležbi jasno pričal, kako težko pričakujejo vinogradniki, da se kaj stori za napredek domače vinske kupčije. Shod je otvoril načelnik podružnice, vodja Rohrman, ki je pozdravil navzoče in razložil namen shoda. V svojem govoru je navajal vzroke slabe vinske kupčije in priporočal, da iščimo tudi na Dolenjskem boljše vinske kupčije v združnem delu. Za izgled je navajal zlasti tirolske vinogradnike, ki imajo združno vinsko trgovino močno razvito, ki snujejo pivnice, nastavljajo vinske potnike, prirejajo razstave in vinske semnje, z eno besedo vse, kar treba, da se spravlja vino v denar. Pri nas vsega tega nimamo. Časi, ko so iskali gostilničarji vino po zidanicah, so skoro minuli; danes v času splošne

konkurence treba je narobe delati. Vinogradnik mora iskati odjemalca! Vinotoči ne veljajo, ker sosedje drug drugemu izpijejo vino, tako da nazadnje ni ne denarja ne blaga. Govornik priporoča vpeljavo vinskih trgovin na združni podlagi po vseh glavnih vinorodnih okrajih, pred vsem pa prirejanje shodov po deželi, da se vinogradniki otresejo malouvaževanja in pridobe za združno delo, ki nas more edino rešiti in nam pomagati, da spravljamo tudi naša vina v druge dežele, slično kakor delajo drugi vinorodni kraji.

Za njim je govoril adjunkt Zdolšek, ki je priporočal, da skušamo kupca privabiti z dobro kapljico in pošteno postrežbo. Potrebno je, da napredujemo v kletarstvu in da obiskujemo kletarske tečaje. Pri prodaji vina se moramo ravnati po okusu tistih krajev, kamor hočemo vino prodajati. Razširiti je pridelovanje boljših belih vin, ker se jih lažje proda. Gostilničarjem je nastaviti primerne cene, a zahtevati je od njih, da ne točijo vina predrago in da opuščajo točenje piva, ki je hud sovražnik vina. Zlasti pa je delati proti vpeljavi ogrskih vin, ker nam ogrski židje delajo najhujšo konkurenco.

Vinarski nadzornik Skalický opozarja, da se prideluje na Kranjskem toliko vina, da ga ni mogoče doma porabiti, ampak ga je treba izvažati v druge dežele. Na Kranjskem se je pridelalo letos do 300 000 hktl. vina, veliko preveč za naše potrebe. Izvažati ga kaže v severne dežele, zlasti na Češko, kjer se iztoči sedaj največ mažarskega vina, ki prihaja iz židovskih rok. Dalmatinci so si na Češkem že pridobili nekoliko tal, ali naše vino bo Čehom bolj ugajalo. Vipavci so že začeli vpeljavati trgovino na Češko. Slednjič priporoča govornik, da pridelujemo dobra vina in da ustanavljamo vinarske zadrage, da nastavimo potnika, da ustanovimo na Češkem, zlasti v bližini Prage zalogo vina, da se udeležimo v Pragi mesca maja prihodnjega leta vinskega semnja in da se organizujemo po vinskih okrajih. Novomeška podružnica naj prične s tem delom in naj organizuje vse najvažnejše vinske okraje na Dolenjskem, da se ustanove povsod vinske zadrage in da se dela propaganda za vinski semenj v Pragi.

Slednjič poprime za besedo kletarski nadzornik Gombač, ki pove, da bi se shoda rad udeležil deželni odbornik grof Barbo, ki je pa zadržan. Deželni odbor se živo zanima za težnje vinogradnikov in želi vinogradnike v vsem podpirati, da se povzdigne vinska kupčija. Pri zadnji seji 18. t. m. je dovolil vipavski vinarski zadrugi 500 K. Ravno tako hoče podpirati tudi dolenjske vinogradnike. Zaradi pospeševanja vinske kupčije bodo vinogradniki povabljeni dne 3. decembra v Ljubljano na razgovor. Tukaj se imajo lokalni odbori združiti v deželno zvezo. Po mnenju govornika je sedanja kriza le hipna in se bodo razmere vinske kupčije zopet zboljšale. Poudarja tudi, da so stroški pridelovanja na Dolenjskem večji kakor v Istri in da je višja cena dolenjskemu vinu že zaraditega opravičena. Slednjič priporoča vinske sejmove in vinske shode. — Zbrani vinogradniki so z vsem zanimanjem sledili tem govorom.

Po končanem shodu se je pričel ob 11. dopoldne vinski semenj, ki je privabil toliko ljudstva, da se je vse trlo in da se je bilo treba v pravem pomenu besede prerivati, da si prišel naprej. Kakor se je dognalo, se je ponujalo vina za 8500 hktl. Kupcev je bilo primeroma malo, vsled česar se je tudi le 450 hktl. prodalo. Vinski semenj je počastil s svojim obiskom tudi deželni predsednik baron Schwarz. Vinska cena je znašala od 30 do 44 h liter. Najdražje je prodala vino kmetijska šola na Grmu in sicer belo vino „veltlinec“ za 48 h liter.

Politični pregled.

Za prihodnje deželnozborske volitve, ki se vrše v mesecu decembru, postavilo je vodstvo S. L. S. naslednje kandidate, kateri so bili po okrajnih organizacijah z ogromno večino odobreni: 1. Okraj Kranj, Škofja Loka: Evgen Jarc, c. kr. gimnazijski profesor v Ljubljani. — 2. Okraj Radeče-Litija-Višnja gora: dr. Ivan Zajec, zdravnik c. kr. tobačne tovarne v Ljubljani. — 3. Ljubljanska okolica: Mihael Dimnik, posestnik v Jaršah in načelnik „Kmečke zveze“ ljubljanske okolice. — 4. Okraj Ribnica, Žužemberk, Kočevje: dr. Vladislav Pegan, odvetnik v Ljubljani. — 5. Okraj Postojna, Vipava, Lož, Ilir. Bistrica: Jernej Ravnikar, nadučitelj v Trnovem pri Ilirski Bistrici. — 6. Okraj Kamnik, Brdo: Ivan Lavrenčič, dekan v Kamniku. — 7. Okraj Radovljica, Tržič, Kranjska gora: Janez Piber, župnik v Bohinjski Bistrici. — 8. Okraj Trebnje, Mokronog, Kostanjevica: Janez Nep. Hladnik, župnik v Trebelnem. — 9. Okraj Novo mesto, Črnomelj, Metlika: Josip Zirc, župan in posestnik v Kandiji. — 10. Okraj Vrhnika, Idrija, Cirknica: Anton Kobi, posestnik in trgovec na Bregu pri Borovnici. Vse te kandidature so bile soglasno odobrene. Glede mesta Ljubljane je shod pooblastil vodstvo, da vodstvo samostojno sklepa glede kandidatur v Ljubljani.

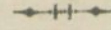
Državni zbor se je sešel dne 26. nov. ter imel svojo prvo sejo. Zbornici se je predstavilo novo uradniško ministerstvo. Češki in nemški radikalci so v začetku seje priredili demonstracijo proti in za aneksijo Bosne in Hercegovine. Rešiti se imajo nujne stvari: proračunski provizorij, aneksijska predloga in trgovinska pooblastilna predloga.

Mažarom se silno cedijo sline po Bosni in Hercegovini, strašansko se boje, da bi se ti dve deželi priklopili avstrijski državnici polovici ali pa ogrski kroni ter odločno zahtevajo obe zase. Trdijo, da pripadata Bosna in Hercegovina že od nekdanj svetih ogrski kroni in da se morata tudi sedaj združiti z njo. Veliko jeze jim provzroča dejstvo, ker bo tudi avstrijski državni zbor razpravljaj o prikloplitvi, kajti ti ljudje so trdno prepričani, da imajo samo oni to pravico. A krščanski socialci bodo pokazali, da podpirajo jugoslovanske želje in v razpravi povdarjali, da se morata Bosna in Hercegovina priklopiti hrvaški kraljevini.

Mednarodni politični položaj je izredno poslabšan. Avstrija se noče udati Rusiji, da bi se vprašanje o aneksiji obravnavalo na konferenci. Avstrijski poslanik v Carigradu gre na dopust, kar se smatra za pretnjo. Avstrija stoji na stališču, da konferenca sploh ni mogoča, ako se Turčija glede na aneksijo ne začne z Avstrijo pogajati pred 2. dec. Turčija baje sklene zvezo z Bolgarijo in Srbijo in hoče, da se na konferenci obravnava o aneksiji in rekompensacijah za Srbijo in Črno goro. Izvolski je silno pobit in niti diplomatov ne sprejema. Ruska vlada ne vé, kaj bi storila. Vse velevlasti vedo, da bo Avstrija posegla po orožju, ako se aneksija postavi na dnevni red konference. Francoski listi in diplomati molče kot grob, na tihem pa marljivo delajo za sporazum, ker je drugače svetovna vojska neizogibna. Zlasti pa dela za mirno rešitev italijanski minister, Tittoni.

Srbi še vedno rožljajo z orožjem ter vpijejo po shodih in pozivajo vlado, naj začne vojsko z Avstrijo. Ker so pa Srbijo vse evropske države pustile na cedilu, zmajujejo modri ministri v Belgradu z glavami in ne vedo kako in kam. Srbija je na poziv avstrijske vlade sicer obljubila, da ne bo več pošiljala čet na mejo, a kljub temu se oborožuje in nadalje dovaža strelivo, popravlja

ceste in stare trdnjave ter kliče vojake pod orožje. Najbrže Srbi zato toliko vpijejo in pišejo o vojski, ker baje hočejo s tem ostale evropske velike države zastrašiti, da jim dajo kar največjo odškodnino, do katere pač nimajo nikakoršnih pravic. Naša vlada je kot odgovor na vse to povišala vojaške oddelke v Bosni in Hercegovini za 6000 mož, a le zato, da ne uderejo v deželo bande, katerim je več do tatvine kot do njih bosanskih srbskih bratov.

Piše se nam:

Iz Novega mesta. — (Otvoritev cesarice Elizabete ženske bolnice v Novem mestu.) — Dne 19. novembra t. l., torej na imendan preblage pokojne cesarice Elizabete, se je slovesno otvorila nova cesarice Elizabete ženska bolnica v Novem mestu. K tej slovesnosti so na povabilo zastopstva tukajšnjega zdravstvenega okrožja prihiteli gospod deželni predsednik Teodor baron Schwarz, deželni odbornik in deželnega glavarja namestnik, gospod dr. Lampe, vladni svetnik in zdravstveni referent za Kranjsko, g. dr. Zupanc, prezidiarni tajnik in okr. glavar g. J. grof Kunigl. Goste so na kolodvoru pozdravili g. okrajni glavar baron Rechbach, g. predsednik tukajšnjega zdravstvenega okrožja, mestni župan J. Ogoreutz in g. primarij dr. Defranceschi. Odpejali so se takoj v novo bolnišnico, kjer so se med tem časom zbrali mil. g. grošt dr. Elbert s kapiteljsko duhovščino, vsi člani zdravstvenega okrožja, vodstvo nove bolnice, usmiljene sestre, na čelu jim generalna vizitatorka, baroninja Call, dalje mnogo slavnostnih gostov.

V slavnostno okrašeni dvorani pozdravi g. župan Ogoreutz zbrane goste, opozarja na potrebo te bolnice, spominja se hvaležno vseh dobrotnikov, pred vsem deželne podpore, kranjske hranilnice, državne dobrodelne loterije itd. Novo bolnico izročja skrbi g. primarija dr. Defranceschija. Le-ta zagotavlja v svojem in drugih zdravnikov imenu, da hočejo posvetiti svoje moči v polnem obsegu i tej človekoljubni napravi. Gospod deželni predsednik kaže na to novo bolnišnico kot na veliko delo, ki ga je sezidala krščanska ljubezen v času, polnem sovražnega egoizma. Ta popolnoma moderna zgradba pomenja za Dolenjsko lep napredek. V toplih besedah se zahvaljuje vsem, ki so s svojim sodelovanjem pripomogli do srečne dogotovitve te zgradbe, pred vsem neumorno delavnim: mil. g. proštu dr. Elbertu, g. primariju dr. Defranceschiju in vsem zastopnikom zdravstvenega okrožja. Bolnica nosi ime preblage pokojne cesarice; s to zgradbo je postavljen Njega Veličanstvu presvetlemu cesarju ob Njegovi vladarski šestdesetletnici gotovo najlepši spomenik: ustreženo je Njegovim preblagim nameram, da naj se praznuje ta jubilej z deli in ustanovami krščanske ljubezni. G. deželni odbornik dr. Lampe pozdravlja v imenu zadržanega g. deželnega glavarja, obljublja, da bo deželni odbor tej bolnišnici vedno naklonjen, prinaša veselo vest, da je deželni odbor javnosti bolnišnice že v zadnji seji pritrtil in obljubil, da se bo pokritje stroškov za revne raztegnilo tudi nazaj do dneva otvoritve. Nato je mil. g. prošt dr. Elbert poslopje blagoslovil in daroval v bolniški kapeli sv. mašo; v cerkvenem govoru se je nato v toplih besedah spominjal namena, ki mu ima služiti ta stavba, opozarjal na veliko zapoved ljubezni, ki se kot ljubezen do bližnjega kaže v vsej lepoti v duhovnih in telesnih delih usmiljenja. V sklepu je prosil najobilnejšega božjega blagoslova človekoljubnemu delu zdravnikov in usmiljenih sester.

Po cerkvenem opravi so si gostje pod vodstvom g. primarija dr. Defranceschija ogledali posamezne prostore bolnice. Sezidal je stavbo g. stavbenik O l i v o. Zgradba je moderna, notranja oprema modernim zahtevam popolnoma odgovarjajoča.

Slavnostne goste je povabil mil. g. prošt dr. Elbert v svojo gostoljubno hišo na skupen slavnosten obed, med katerim se je mil. g. prošt v prisrčni napitnici spominjal Njegovega Veličanstva, presvetlega cesarja. Napitnica je bila od navzočih z velikim navdušenjem sprejeta. Zastopstvo zdravstvenega okrožja pa je poslalo že takoj po slovesnem blagoslovljenju Njega c. in kr. Apostolskemu Veličanstvu udanostno brzojavko.

Iz Št. Jerneja meseca novembra t. l. (Kmetijsko predavanje.) V naši krški dolini slovi šentjernejski okraj ne le kot najlepši in najrodovitnejši, ampak tudi kot najbolj skrbno in umno obdelovan. Odtod izvira tudi blagostanje, ki se nahaja tu od nekdanj. In v resnici, ako bi imela naša Kranjska povsod tako marljiv kmetijski stan, kakor prebiva tod, ponašati bi se smela

po vsod z enakimi uspehi. Poglejmo si tukajšnje konjerejo, živinorejo, vinarstvo, sadjarstvo ali poljedelstvo, povsod opazuje isto umno gospodarjenje, ki kaže napredek in ki je plod mnogoletnega trudapolnega dela. Kako vneti kmetovalci pa prebivajo tudi tukaj! — V nedeljo, dne 15. novembra t. l. je bilo napovedano, da bode ob 3. uri popoldne kmetijsko predavanje v ljudskošolskem poslopju, ki ga priredi novomeška kmetijska podružnica. In glej, zbere se k temu predavanju skoro 200 gospodarjev in kmečkih mladeničev, ki hočejo prosti čas vporabiti na tak koristen način. Z zanimanjem so poslušali nad celo uro trajajoč govor g. pristava Zdolšek-a, ki je v poljudnem predavanju govoril o povzdigi sadjarstva in o umnem kletarstvu. Dasi se prideluje ravno pri nas mnogo in lepega sadja, zanimali so se vsi navzoči za strokovnjaški poduk in reči se sme, da se bodo po njem ravnali. Istotako zanimal jih je poduk o umnem kletarstvu.

Enako zanimanje za vsak kmetijski poduk pokazali so še vedno, kadar se je vršilo kako kmetijsko predavanje. To je pač sad srečnega, koristonosnega in doslednega skupnega delovanja cerkve in šole in njenih činiteljev, ki so v teku jedne človeške generacije storili ne le svojo stanovsko, ampak tudi vso svojo narodno dolžnost. — Pristrčno se zahvaljamo tem potom tako za občni blagor vneti novomeški kmetijski podružnici, ki nam je že večkrat preskrbela prekorišten kmetijski pouk, kakor našim zavednim in za kmetijski napredek vnetim gospodarjem, ki so s svojim prihodom pokazali svoje zanimanje za občni kmetijski blagor ter želimo, da bi povsod na Slovenskem postale enake misleče razmere.

I. S.

Iz zavoda svetega Nikolaja v Trstu. — Vaše Blagorodje! — V proslavo cesarjeve 50 letnice revnim in bednim v pomoč in varstvo, ustanovil se je pred 10. leti zavod sv. Nikolaja. Brez posvetnega bogastva, a trdno zaupajoč v blaga srca človekoljubov in domoljubov začele smo težko delo. Bil je to mal neznan člen v veliki verigi, ki spaja človečanstvo celo k skupni pomoči revnemu in slabemu, kajti, ko trka v hudi uri vbogo bitje na naša vrata, ne vprašamo tedaj po stanu in premoženju. Trudnim in bednim so odprta naša vrata na stečaj! Tu najde brezposelno dekle brezplačno stanovanje, cenó hrano, ter pouka in za življenje potrebnih navodil. — V imenu Vaše lastne krvi, ki se je napolnila daleč v svet, brez sredstev, brez podpore in pomoči, prosimo Vas, pomagajte nam s kako podporo, da nam bo mogoče nadaljevati zapričeto veliko človekoljubno delo. Število deklet, ki so našla zavetišče v tem zavodu, prekoračilo je 12.000. Pač ogromno število za naš mali narod in za naše skromne razmere. Če smo jih rešile med temi 100 telesnega in duševnega propada, tedaj je opravičena prošnja, za obstoj in podporo tako eminentno ljudomile naprave. Osobito letošnje jubilejno leto, naj nam odpre Vaše srce in Vaše roke!

Odbor.

Domače vesti.

(Cesarjev jubilej.) Po naročilu preč. knezoškofijskega ordinariata se bo cesarjev jubilej v naši škofiji tako-le obhajal: V torek, 1. decembra, se zvečer po Avemariji pol ure slovesno zvoni; v sredo, 2. decembra, naj se opravi slovesna sv. maša z dvema blagoslovoma, potem „Te Deum“, nedeljo poprej pa naj se v patriotični pridigi ljudem razloži pomen tega dneva. — V mestno-župni kapiteljski cerkvi novomeški bo 2. decembra t. l. ob 10. uri dopoldne velika slovesna pontifikalna sv. maša, nato zahvalna pesem „Te Deum“.

(Jubilejska slavnost na Novomeški gimnaziji.) Vladarska šestdesetletnica se bode obhajala 2. decembra s slovesno sv. mašo ob pol osmi uri v frančiškanski cerkvi in po maši „Te Deum“. Po dovršeni službi božji bo šolska slavnost v dvorani narodnega doma s tem-le sporedom: 1.) slavnostni govor, 2.) deklamacije, dijaški zbor poje pod vodstvom g. Ig. Hladnika: a) slavnostno himno za proslavlje vladarske 60 letnice uglasbil Ig. Hladnik, b) domovje moja Avstrija uglasbil A. Nedved, c) cesarsko himno.

(Poklonitev avstrijske duhovščine cesarju.) Dne 26. nov. t. l. so se poklonili Njega Veličanstvu ob priliki šestdesetletnice slavnega vladanja avstrijski škofje in duhovščina. Ljubljansko škofijo so zastopali: prevz. g. knezoškof dr. Jeglič, mil. gg. prošta Sajovic in dr. Elbert, preč. g. opat pater Gerard Maier iz Zatičine in P. Placid Fabiani, provincial frančiškanski.

(Cesarju pokloni) se iz mej novomeškega sodnijskega uradništva gospod c. kr. sodni svetnik Emil Rizzoli.

(60letnico presvitlega cesarja) proslavilo je tuk. kat. društvo rokodelskih pomočnikov v nedeljo dne 29. nov. s

skupno sv. mašo zjutraj ob 7. uri v frančiškanski cerkvi, pri kateri je pel pevski zbor tega društva tako izvrstno, da že dolgo nismo imeli prilike, tako krasnega in preciznega, duha k Bogu vzdigajočega petja moškega zbora slišati. Družinski večer ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih vspel je nad vse sijajno. Dnevu primeren govor načelnika g. dr. J. Marinkota napravil je globok vtis na navzoče, nič manj temu sledeče cesarska pesem in deklamacija „Triglav“. Jako je tudi ugajalo ubrano petje naših vrlih pomočnikov-pevcev. Pri prosti zabavi, ktere se je udeležila tolika množica novomeških obrtnikov s svojimi družinami, da je primanjkovalo stolov in prostora, provzročil je dokaj smeha šaljiv govor našega znanega komika g. Lav. Ciglerja, kateri je s svojimi humora polnimi dovtipi mnogo pripomogel do tako sijajnega vspeha tega večera, ki nam ostane vedno v ljubkem spominu. Konečno še izrazimo srčno željo, naj bi se društvo kat. rok. pomočnikov v teku letošnje zime zopet okrepilo in pomnožilo z obilnim pristopom naših zavednih krščanskih pomočnikov njim v blagor in društvu v čast. V to pomozi Bog!

(Jubilejske dopisnice) se bodo dne 2. decembra pečatile z novim posebno za to slavje 60letnega vladanja presv. cesarja Fran Josipa I. po načrtu prof. Kolomana Moser izdelanim dnevnim pečatom, in sicer v rdeči barvi. Pečatile se bodo te dopisnice le na glavnih poštinih uradih na sedežu političnih deželnih oblastev, v tukajšnjemu okraju Trst in Ljubljana. Stranke smejo že sedaj oddati take dopisnice pri glavni pošti v Ljubljani, a pečatenje se ne sme vršiti pred 2. decembrom t. l. Vsak napiše lahko naslov na jubilejno dopisnico ali pa če hoče več dopisnic prepečatiti, da jih spravi v zavitek, katerega mora opremiti z naslovom in potrebnimi znamkami. Sedaj je lepa prilika, da si vsakdo omisli lep in trajen spomin na to redko slavje, ker se jubilejne dopisnice dobe pri vsakem poštnem uradu in tudi v trafikah.

(Premeščen) je okrajni komisar g. Oto Merk iz Črnomlja v Kranj. — Naddavkar g. J. Buchta premeščen je iz Trebnjega v Kočevje.

(Premembe pri učiteljstvu.) Za proviz. učiteljico v Loškem potoku je imenovana gđc. Pavla Hočevnar.

(Poročil) se je dež. inženir g. Rudolf Podkrajšek z gospico Mici Kastelic iz ugledne tukajšnje trgovske rodbine. Bilo srečno!

(Ministrstvo) je delenje I. razreda na tukajšnji gimnaziji dovolilo. Vsak oddelek bo imel po 34 učencev.

(Umrli) je dne 16. nov. ob 4. uri zjutraj v bolnici Usmljenih bratov v Kandiji po dolgotrajnem bolehanju gospod Nestor Nimrod, zasebnik in bivši gostilničar v Novem mestu, v 56. letu svoje dōbe ter previden s sv. zakramenti za umirajoče. Pogreba pokojnika, kateri je bil vseskozi miren in blag značaj krščanskega moža, udeležila se je velika množica njegovih prijateljev in odličnega občinstva vseh slojev. Mir njegovi blagi duši!

(Umrli) je dne 21. nov. ob 6. uri popoldne v Št. Petru pri Novem mestu po širni Kranjski občé znan posestnik in gostilničar, g. Franc Bojanc, po daljšem bolehanju, večkrat previden s sv. zakramenti, v 70. letu svoje starosti. Kako priljubljen je bil rajniki, pričal je njegov pogreb dne 23. nov., katerega se je udeležila ogromna množica ljudstva vseh slojev od blizu in daleč. Bil je sprevod, kakoršnega Št. Peter še ni videl. — Pogrebno slovesnost izvršil je novomeški prošt, mil. g. dr. Elbert, z veliko asistenco. Spremili so druzega očeta Bojanca k zadnjemu počitku skoraj vsi obč. odborniki, gasilno društvo, več županov iz okolice in dokaj Novomeščanov z zastopstvom požarne brambe. Dasi ni bil ravno isti dan v Novem mestu tedenski sejm, došlo bi iz mesta veliko pogrebcev iz najodličnejših rodbin, ki bi še rade izkazale svojemu priljubljenemu znancu in prijatelju zadnjo čast. — Pokojnik si je pa tudi zaslužil takega pogreba. Ker bil je najboljši mož in soprog in najskrbnejši oče, vzorni gospodar, ki je razumel s pridnostjo in marljivostjo si pridobiti precejšnje premoženje, ter zvest prijatelj vsakteremu. Da je bil za šentpetersko župnijo velezaslužen mož, da ne kmalu kdo tako, je dejstvo, da je sedel na županskem stolu skozi 27 let, in sicer 24 let nepretrgoma in pozneje še 3 leta, ter vladal in vodil občino z vso modrostjo krščanskega župana. — Svetila blagemu pokojniku večna luč!

(Odbor „Narodne vitalnice“) je sklenil prirediti letošnje zimsko obdobje večje število poljudnih predavanj. Za mesec gruden so določena sledeča predavanja: V nedeljo, dne 6. decembra ob 6. uri zvečer bo predaval g. dr. J. Schegula: „O občinski upravi“. V nedeljo, dne 13. decembra ob 6. uri zvečer g. M. Majcen: „Zakaj pohajam v javno knjižnico?“ V soboto 19. decembra ob 8. uri zvečer g. dr. E. Volčič: „O ustnem po-

stopanji v civilnih pravnih zadevah“, in v soboto 26. decembra ob 6. uri zvečer g. M. Kuder: „O razvoju in pomenu trgovine in denarja.“

(Občinska seja novomeška,) ki je bila pretečeni petek, se je bavila vprvo z vprašanjem kako slaviti jubilej presvitlega našega vladarja, ter se je sprejel predlog starestinstva, da se po cesarjevi želji ta dan natihoma praznuje in rajše z dobrodelnimi stvarmi vladarja počasti. — Toraj se bodo po hišah zastave razobesile in mestni ubogi bodo obdarjeni. O tem več je v mestnem razdelitev delnega čistega dobička mestne hranilnice, koja odobritev je že dež. vladi v pritrnilo predložena. Razdeliti se ima 6500 kron tako-le:

	Predlog oprav. odbora	Sklep obč. odbora
1.) Penzijski zaklad mestne hranilnice	K 1000	K 1000
2.) Gasilno društvo Novo mesto	„ 250	„ 250
3.) Dijaška kuhinja	„ 300	„ 300
4.) Deška šola: Za revne učence	„ 100	„ 100
5.) Dekliška šola: Za revne učenke	„ 100	„ 100
6.) Obrtni šoli za učila	„ 100	„ 100
7.) Društvu za olepšavo mesta	„ 100	„ 100
8.) Društvu za varstvo otrok	„ 100	„ 100
9.) a) Mestnim ubogim: Za ubožni zaklad	„ 200	„ 200
9.) b) „ : na roke	„ 200	„ 200
10.) Ljudska knjižnica	„ 100	„ 100
11.) Gimn. podporno društvo	„ 100	„ 100
12.) Mestni godbi za poduk	„ 200	„ 200
13.) Prispevek za olepšavo kap. cerkve	„ 200	„ 200
14.) Za kanalizacijo in assanacijo mesta	„ 3000	„ 3000
15.) Vincencijevo društvo	„ 100	„ 100
16.) Ženska bolnica	„ 250	„ 250
	K 6500	K 6500

(Opomba uredništva.) Pojasniti nam je treba, da je mestna hranilnica po svojih pravilih obvezana, pri razdelitvi, katero vis. dež. vlada potrdi, na občekoristne in blagotvorne namene občine novomeške se ozirati, in da ni v oblasti hranilnice, razven tega kroga kaj dati.

V volilno komisijo za prihodnjo deželnozbornsko volitev sta bila voljena g. Rihard Dolenc in Ivan Pintar. Dovolilo se je dalje nekaj potrebščin v telovadnici. Telovadnica je prešla pred nekaj leti v občinsko last. Za vporabo prispevata gimnazija in društvo „Dol. Sokol“ neke svote. (Tudi deška šola se poslužuje mestne telovadnice.) Dalje se je dovolila podpora za neke nedoletne otroke in tudi nekim mestnim ubogim se je podelila mesečna podpora. Poročalo se je dalje o prizadevanju za stavbo nove gimnazije, za katero sta se na Dunaj podala p. n. gg. prošt dr. Elbert in primarij dr. DeFranceschi. — Potem je bila tajna seja.

(Vabilo) na občni zbor „Ljudske knjižnice“ v Kandiji, kateri se vrši dne 13. decembra 1908 v Šmihelu v dvorani stare kaplanije popoldne po litanijah s sledečim vspeedom: 1.) Poročilo odbora. 2.) Volitev odbora in 3.) Slučajnosti.

(Trobenica) v tem času je gotovo izredna naravna prikazen. V našem uredništvu jo imamo, katero je utrgal na kapitelskem hribu naš vajenec Franc Pintar.

(Pri občinskih volitvah v Dobrničah) je bil izvoljen županom g. Franc Kužnik iz Podlisa, svetovalcem pa gg.: Kovač Anton, Kužnik Jožef, Zupančič Anton, Strojini Janez, Šenica Jožef, Kresal Franc in Slak Jernej.

(Nova pošta) je ustanovljena v Fari na Kranjskem.

(Prepoved trganja ali izrezovanja poštne znamke) s poštne spremnice, poštne ali plačilne nakaznice. Pri prejemu zavoja ali denarnega zneska k poštni ali plačilni nakaznici sme prejemnik obdržati le odrezek (kupon) poštne spremnice ali nakaznice. Ne sme pa prejemnik na poštne spremnice ali poštne nakaznice prilipljenih znamk, niti vseh, niti posameznih odtrgati ali izrezati. Pošta si pridržuje pravico, da odkloni izročitev zavoja ali denarnega zneska in da smatra pošiljatev kot nedostavljivo, ako je prejemnik proti tej določbi znamke s spremnice ali poštne nakaznice odtrgal ali izrezal, ali ako se brani znamke vrniti ali njih nominalno vrednost nadomestiti.

(Pisemske znamke) s 1. novembrom iz prometa izločene izdaje, je še dovoljeno uporabljati do preklica za prilipljanje na poštne-hranilne liste (karte).

(Ponarejeni 20-vinarski novci) krožijo po Ljubljani in okolici. Letnico imajo 1894, so zelo podobni pravim, a se razločujejo od istih v tem, da so narejeni iz prav mehke, svinčene zmesi.

(Žaga na električno silo), katero je g. Jožef Košiček v Kandiji iz prejšnje, z acetilenskim strojem gnane žage, napravil, začela je 26. novembra delati. Vodno kolo, takozvana Francijeva turbina, koja za to žago električno silo ustvarja, nahaja se čez 6 kilometrov oddaljeno, pod gradom v Luknji. Električna napeljana je iz Luknje v daljavi 6400 metrov po žici in drogih v zraku, 770 metrov daleč pa po takozvanem kabelnu pod zemljo (namreč skozi Kandijo) k žagi. Tu goni dve cirkularni in eno jarmsko (gatter) žago. Poslednja žaga lahko tudi z dvanajstimi klinjami hkratu, in vse to goni električna sila z največjo lahkoto. Da, sila preostaja še toliko, da bo gonila v enakem času mlin na štiri pare kamnov v Luknji sami, in mogoče da popolnoma enak mlin tudi v Kandiji, namreč tik žage. Poslednji mlin namerava g. Košiček v tem slučaju postaviti, ako se občinska zastopstva Kandije in Novega mesta njim ne pogodita, za upeljavo električne razsvetljave, kar je vzlic bodočnosti obeh krajev pač želeli, da to storite.

(Deželni odbor Kranjski) je od društva „Pravnik“ v Ljubljani zase nakupil več knjig in izdal okrožnico od 28. okt. 1908 št. 12.693., ki slove: „Društvo Pravnik“ v Ljubljani izdaja knjige pravniške vsebine v slovenskem jeziku. — Ker tako nastane priročna izdaja zakonov in veljavnih predpisov, ki so z njimi v zvezi, je vse hvale vredno, da je društvo „Pravnik“ naprosilo c. kr. deželosodnega svetnika dr. Edvarda Volčič-a v Novem mestu, da je pričel urejevati napominane knjige. Ni dvomiti, da tudi avtonomni uradi, kakor: občine, okrajnocestni odbori, zdravstveno-okrožni zastopi potrebujejo take knjige, ker jim dajo pojasnila v marsikaterih težavnih vprašanjih. — Zategadelj deželni odbor knjige priporoča v nakup, ker bodo olajšale uradovanje. Zaznamek teh knjig se nahaja večkrat v inseratnem delu našega lista.

(Potres.) Dne 18. nov. ob 5. uri 7 min. čutili smo v Novem mestu močan potresni sunek, spremljan s šest do sedem minut trajajočim gromu podobnim bobnenjem in sicer v smeri od jugovzhoda proti severozahodu. Kacih 15 minut pozneje čutil se je zopet manjši sunek. Škode ni napravil nobene. Potres čutil se je v več krajih po Dolenjskem.

(Obrtniki,) kateri ste prejeli volilne glasovnice od Delavske zavarovalnice proti nezgodam v Trstu, se Vas prosi, da glasovnice takoj pošljete na Matko Malovič-a, mizarja v Novem mestu. Vse drugo, kar je potreba, bode on preskrbel v Vašo korist. Postopanje Delavske zavarovalnice je neznosno. Le v slogi zamoremo kaj doseči.

(Nesreča.) Ko se je dne 26. novembra zvečer okolu 6. ure vračal mešani vlak iz St. Janža v Trebnje, zagrabil je stroj na državni cesti v istem hipu vozeči voz ogljarja Rebeschinija, ga vrgel na levo stran proge in ga popolnoma razbil. Oglje, prazen sodič, kakor tudi voz, ležal je na enem konju, mej tem ko se je drugi odtrgal in bežal proti domu. Konj je precej poškodovan in so ga morali pokončati, tudi hlapec, kterega je vrglo na stran, toži o bolečinah. Kakor čujemo, ni strojevodja kriv nesreče, pač pa dejstvo, da ni na mestu nesreče nikake luči in tudi neobhodno potrebnih zatvornic.

(Nevarna še neznana bolezen) se razširja v čateški fari. Pojavi se z bolečinami na pljučih in trebuhu. V Mravlivasi leži baje 30 bolnikov za to boleznijo.

(Tatovi v Novem mestu in okolici.) Pretekle dni ukradel je neznan tat natakariči v hotel Jakac 210 K iz zaprtega polifona. Skril se je v hiši in ko je videl, da vse spi, odprl je s silo polifon, v katerem je imela natakariča denar shranjen in ko si je istega prisvojil, odkuril. V noči od 15. na 16. novembra bilo je pa vlomljeno v trgovino g. Avg. Lakner-ja in v trgovino g. Appé v Kandiji. Pri prvemu nabral si je tat, ker denarja ni dobil, blaga za približno 80 K, gospej Appe pa je odnesel okolu 30 K. Orožniki so izsledili nekega Sušnika ter ga dejali pod ključ, kteri je posestniku Josipu Barbo v Grčevju ukradel srebrno uro in tudi v gostilni pri Hrastarju v Šmihelu skozi okno udrl v sobo in skušal s silo odpreti predal, kjer ima gostilničar denar, a bil po istem prepoden. Je li ta tudi v trgovine vlomil še ni dognano. Da se izognemo enakim dogodljajem, bodimo skrajno pazljivi, kajti tatvine se ponavljajo!

(Predrznata tatvina.) V noči od sobote na nedeljo ulomil je neznan uzmovič v prodajalno tukajšnjega urarja g. Fran Blažona, najbrže s ponarejenim ključem, ter odnesel boljših ur in drugih dragocenosti za približno 5000 kron vrednosti. Po neki natančno idoči uri, katero je tat na stran položil, najbrže ker mu ni ugajala in se je pri tem ustavila, se sodi, da se je tatvina izvršila okolu polu 3. ure zjutraj. Na ostalem blagu se vidi, da ima tat okus, kajti zbral si je boljše stvari. Upajmo, da tička kmalu doseže roka pravice. Gospoda Blažona, kteri je tik pred

prazniki vsled te tatvine takorekoč uničen, priporočamo sl. občinstvu, da ga z naročili in nakupom podpira in mu s tem pripomore, da si zopet uredi svojo trgovino.

Pred tiskom lista nam je došlo to-le poročilo:

(Plemstvo je podelilo) presvitli cesar kranjskemu deželnemu glavarju gospodu dvornemu svetniku Fran Šuklje-ju.

(Za Miklavža) se priporoča najraznovrstnejše blago, več ali manj primerno za male in odrasle. Za slovenske gospodarje in gospodinje pa je najprimernejša in najcenejša jubilejna „Družinska pratika“, ki bo gotovo razveselila vsakogar, ki jo bo našel Miklavževo jutro v nastavljeni posodi. Miklavž naj torej nikar ne pozabi razveseliti svojih zvestih tudi s tem darom.

(Sliki jubilarov papeža in cesarja) si vsakdo lahko preskrbi brezplačno v najlepši izvršitvi, ako si omisli za mali znesek 24 vinarjev letošnje našo „Družinsko pratiko“. Takih slik Vam ne poda noben letošnji koledar.

(Natančni zaznamek letnih sejmov po Slovenskem) morete najti edinole v letošnji „Družinski pratiki“ s podobo sv. Družine na naslovni strani. Ti sejmi, posebno še za Kranjsko, so bili najtočnejše pregledani in izpopolnjeni z najnovejšimi podatki. Vsakdo naj si tedaj že zaradi tega zaznamka kupi to našo edino pratiko.

Gospodarske stvari.

— (Zadnji vinski semenj) je bil prav dobro obiskan. Prišli so vinogradniki od vseh strani s svojimi ponudbami. Tudi Belokranjci so se ga udeležili v lepem številu in prinesli prav dobra vina na prodaj. Le žal, da je bilo premalo kupca in da so ti hoteli pritiskati nacene. Domačih gostilničarjev ni bilo skoraj nič. Vina, ki so bila na prodaj, so vseskoz ugajala in tudi cene so bile primerne in znašala od 30 do 36 in 40 h liter. Finejša vina so imela tudi dražjo ceno, po 44 in celo 48 h liter. Kolikor se je moglo preceniti, se je prodalo vsega skupaj okolu 450 hl vina, dokaj malo v primeri z množino, ki se je postavila na prodaj in ki je znašala po zapiskih 8500 hl. Pričakovali smo, da bodo domači gostilničarji posegli po vinu in tudi od vnanjih gostilničarjev smo pričakovali več udeležbe in boljše kupčije.

— (Ne zanašajmo se na vinotoče!) Mnogi vinogradniki drže svoja vina previsoko v ceni, ker menijo, da jih bodo prodali v vinotoču, če ne pride dober kupec. Ker je cena vinu letos v obče padla, drugod še bolj kakor pri nas, si ne smemo preveč obetati! Bolje je, da damo vino po primerno nižji ceni sedaj kakor da bi ga pozneje točili pod vejo. Vino naj se proda gostilničarjem ali vinskim trgovcem, najbolje ven iz kraja. Mnogo več bi se ga lahko prodalo v nevinorodne kraje naše Dolenjske, potem na Gorenjsko, Spodnje Koroško, ko bi imeli urejeno vinsko trgovino in dobre posredovalce, ki bi hoteli delati za naš prid. Ali vsega tega nam manjka! Na Gorenjsko bi se lahko dosti več vina prodalo, ko bi stopili od naše strani v dotiko z ondotnimi gostilničarji. Žalibog pa, da ne storimo v tem pogledu nič in da čakamo na kupca kakor ob suhem vremenu na dež, namesto da bi ga sami poiskali! Tu treba samopomoči!

— (Shodi vinogradnikov za povzdigo vinske kupčije) bi se morali prirejati po vseh glavnih krajih naše vinorodne Dolenjske. Treba je, da se ljudem oči odpirajo, da izpregledajo svoj položaj in da se jim sedanjo malobrižnost, ki je pogubna v času današnje konkurence, precepi v živo zanimanje za naš neugodni položaj in za odpomoč, pa tudi v živo zanimanje za samopomoč, ki je mogoča le v tem slučaju, ako svoje sile združujemo in skrbimo skupno vsi do zadnjega za zboljšanje vinske trgovine. Posnemajmo druge kraje in lahko bomo veliko dosegli! Taki shodi bi se morali prirejati v krškem, kostanjeviškem, mokronoškem, metliškem in črnomaljskem okraju.

— (Sadna razstava na Dunaju) je pokazala, da bi pri nas lahko mnogo dobili za sadje, ako bi se sadna kupčija kaj uredila. Kranjsko sadje je na Dunaju zelo ugajalo in se je dobro prodalo. Mnogo sadja bi se lahko prodalo na Dunaj, v Trst in druge kraje, ako bi poiskali zveze in ako bi se kupčija doma nekoliko uredila. Koliko sloge v tem oziru po drugih krajih! Pri nas pa vse miruje. Žlahtno in dragoceno sadje se stolče v mošt, ko bi ga zunaj radi kupovali. Seveda je treba dobrega namiznega sadja za tako kupčijo. Malovredne sorte bo treba precepiti v take, ki se v trgovini rade kupujejo. Treba bo pa tudi poduka v enem in drugem pogledu, da se bo s sadjem pravilno ravvalo, kadar ga trgamo, spravljamo in odpošiljamo. Kajti v tem oziru smo še daleč zadej. Pomnoževati kaže le izkušeno dobre sorte, malo sort pa tiste prave, da se lahko prodajo.

(Umetna gnojila za vinograde.) Nove nasade treba bolje gnojiti, kakor smo bili vajeni pri starih nasadih, drugače nam bo trta preje odrekla. Če manjka hlevskega gnoja ali komposta, si lahko pomagamo tudi z umetnimi gnojili. V tem oziru so važna kalijeva gnojila, zlasti kalijeva sol, potem fosfatna gnojila kakor Tomasova žlindra in superfosfati in slednjič dušičnata gnojila, zlasti čilski solitar. Za 1 oralo vinograda je treba poprek 150 do 200 kg kalijeve soli, 300 kg Tomasove žlindre in 80 do 100 kg čilskega solitra. Kalijevo sol in Tomasovo žlindro je raztrositi jeseni, čilski solitar spomladi.

(Rigolanje vinogradov.) Sem in tja se opazuje, da so začeli vinogradniki preplitvo rigolati vinograde, češ, saj trta vse eno dobro raste. To je velika napaka! Vinogradov ne delamo samo za par let, ampak za več desetletij. Trta nam na plitvo zrigolani zemlji prva leta dobro raste ali potem nam veliko slabše vspeva in slaše rodi, ker ji manjka pripravne zemlje. Zato pa pripravimo zemljo poprek saj 70 cm globoko, da se zamore trta s svojimi koreninami dobro razvijati.

— (Premovanje v Št. Lovrencu.) K premovanju so prignali 30 bikov, 77 krav in 27 telic. Premije so dobili naslednji posestniki: (Posestniki so razvrščeni po vrednosti premij; prvi je dobil prvo premijo, zadnji pa zadnjo.) a) Za bike: Ivan Vehovec v Žužembergu, Alojzij Zlajpah v Vel. Loki, Janez Smolič v Skuču, Alojzij Zajec v Potoku, Jakob Košak v Mirni peči, Alojzij Mežan v Korenitki, Francišek Draksler na Primskovem, Karol Planinšek v Mirni, Mihael Rozina v Leskovcu, Francišek Zupan v Iglenuku, Francišek Zupančič v Korenitki, Ivan Končina v Gorenji vasi. b) Za krave: Alojzij Bukovec v Vel. Loki, Alojzij Zlajpah v Vel. Loki, Francišek Mrzel v Račjem dolu, Martin Markovič na Dolgi njivi, Francišek Selan v Št. Pavlu, Ivan Bukovec v Mrzli luži, Janez Planinšek v Vel. Loki, Janez Omahen v Stranjah, Ignacij Urbančič v Iglenuku, Alojzij Zajec v Potoku, Jožef Korevec v Češnjici, Alojzij Urbančič v Brezi. c) Za telice: Mihael Kostelec v Zg. Praprečah, Ivan Bukovec v Mrzli luži, Ivan Vehovec v Žužemberku, Francišek Piškur v Mačjem dolu, Francišek Jevnikar v Brhovem, Janez Žurgo v Št. Pavlu, Janez Dular v Krtini, Janez Omahen v Stranjah, Jožef Vehovec v Iglenuki, Francišek Omahen v Korenitki, Francišek Gliha v Malem Vidmu, Francišek Kastelec v Selu.

— (Véhasto zelje.) kakoršnega se vidi letos še sedaj po njivah, je pa škoda čez zimo na njivah pustiti. V zimskem času bo segnilo, in tako čisto nič vredno postalo. In vendar bi se tako zelje kaj koristno za spomladansko krmljenje prešičev porabilo, za katero bo gotovo prihodnje leto povsod krme jako pomanjkovalo. Izkoristilo bi se pa tako zelje takole za spomladansko krmljenje prašičev. Pobratni ga je treba s trsi vred in potem prav na debelo sesekati! Sesevano natlači se kakor kisló repo ali zelje v kako slabo kad, če je pa nimamo, pa v kako jamo, v katero voda ne sme zatekati. V kadi treba je tako zelje z dilami in kamenjem obtežiti ter z vodo do vrha zaliti. V jami zadostuje, da se ga dobro stlači ter z zemljo zasuje. Do spomladi se tako spravljeno véhasto zelje okisa in je za prašiče kaj dobra krma, seveda v kuhanem stanu.

Razne stvari.

* (Po ameriških časopisih) trpeli so društvo „Narodni Slovenski Spolok“ in bančni podjetnik P. V. Rovnianek zgube, s katerimi zavodi ima mnogo izseljencev v ameriške Zjedinjene države kupčijsko in denarno zvezo. Osebe, ki stoje s temi zavodi v zvezi, zamorejo dobiti pojasnila in svet pri okrajnem glavarstvu.

* (Smrt naših rojakov) v premogovnikih na Nemškem. Prvo polovico pret. m. so se v premogovni jami „Radbot“ pri Hammu na Nemškem vneli jamski plini in se je ponesrečilo 339 rudarjev. Mrtvih je doslej izven jame 39, ostali so v jami, katero so zazidali, da bi se požar ne razširil dalje, zgoreli. Med ponesrečenimi rudarji je 20 Slovencev, 5 jih je iz Goriškega, ostali pa večinoma Štajerci. Iz Goriškega so se ponesrečili vsi štirje sinovi iz Kravanjeve hiše pri Bovcu. Trije so zapustili vdove z otroci.

Smešnice.

(Kratko pa dobro.) Kapucin in poročnik potujeta skupno z vlakom. Naenkrat reče poročnik porogljivo kapucinu: „O gospod pater, ko bi jaz imel vaš denar!“ — „In jaz vašo pamet!“ odgovori smeje se kapucin. — „Kako mislite to?“ vpraša poročnik.

„Da bi potem oba nič -ne imela!“ odgovori neustrašeno pater. Hudomušni poročnik odkuril je takoj vsled glasnega smeha sopotnikov.

(Čas in večnost.) Neko nedeljo pridigal je v Londonu umrli slóveči pridigar Parker. Neki gizdalin v cerkvi potegoval je vsak čas svojo zlato uro iz žepa. Naenkrat preneha — nejevoljen raditega — Parker pridigovati, pogleda gizdalinu v obraz in mirno reče: „Utaknite uro v žep, mladi mož, mi govorimo sedaj o večnosti in ne o času.“

RAZGLAS.

Mestni odbor novomeški je sklenil v svoji seji dne 27. novembra 1908, da se praznuje

Šestdesetletnica vladanja našega presvitlega cesarja

po Njegovi lastni želji brez potratnih svečanosti. V ta namen odredi mestno županstvo, da se jubilejni dan 2. decembra po hišah razobesijo zastave. Namesto razsvetljave se mestnim ubogim razdele jubilejne in druge mestne ustanove, kakor tudi od mestne hranilnice poklonjeni dar. Mestna občina pristopi kot ustanovni član društvu za otroško varstvo in mladeniško skrb v sodnem okraju Novomesto.

Županstvo častite someščane uljudno prosi, namesto razsvetljave za milodare, ktere bodo mestni organi pobirali, za kar se uže naprej zahvaljuje v imenu mestnih ubogih, kteri bodo jubilejni dan bogato obdarovani.

Mestno županstvo Novomesto,

dne 28. novembra 1908.

PREKLIC.

Kar sem se izrazila zoper gđc. Frido Reški, Marijo Darovec in Jožefo Kastelic, obžalujem ter izjavim, da ni resnica.

(225)

Slava Ziegler.

Loterijske številke.

GRADEC, 14. novembra	57	73	32	22	37
TRST, 21. novembra	26	1	28	6	44
GRADEC, 28. novembra	31	47	26	55	73

Hiša s prodajalno

na najlepšem prostoru z vrtom, je na prodaj ali pa se da tudi v najem. — Kje pove uredništvo „Dol. Novic“. (206-6-3)

ZAHVALA.

Za tolažilne, iskrene besede v trenutkih brezupne bolesi ob ugasujočem življenju nepozabne soproge in matere, gospě

Marije dr. Vaupotič-eve,

prijatelja in kolego g. dr. P. Defranceschi-ja, za res prijateljsko požrtvovalnost ob bolezi predrage pokojnice, za vse iskrene izraze sožalja in sočutja, blagoslovljeno oporo v teh težkih urah, cenjene udeležnike veličastnega spreveda, vzlasti one iz sosednih in oddaljenejših krajev, darovalce prekrasnih vencev in šopkov, dalje prečastito duhovščino, mil. gosp. prošta, častiti kolegijalni kapitelj, osobito č. gg. očete frančiškane, č. gg. usmiljene brate in č. usmiljene sestre, c. kr. slavne urade, sl. občin. zastop in zastopništva sosednih županstev, sl. učiteljski zbor c. kr. gimnazije, zastopništva vseh nar. društev, vzlasti možiki in ženski odbor družbe sv. Cirila in Metoda, društvo sv. Vincencija Pavl. i. t. d., za prekrasne žalostinke gg. dijake in slavno Dol. pevsko društvo, zahvalja prisrčno v svojem in svojih otrok imenu

dr. J. Vaupotič,

c. kr. višji okrajni zdravnik.

(220)

ZAHVALA.

Podpisana se najprisrčneje zahvaljuje za izkazano sočutje in zadnjo čast mojemu iskreno ljubljenu soprogu, gospodu

Nestor-ju Nimrod,

predvsem č. gg. usmiljenim bratom za njihovo ljubezljivo skrb in postrežbo v bolnici, kakor tudi vsem njegovim zvestim prijateljem, ki so ga v bolnici obiskovali in tolažili mej boleznijo. — Nadalje prisrčna zahvala mil. gosp. proštu dr. S. Elbertu, ter kapiteljski duhovščini, č. oo. frančiškanom, č. gg. usmiljenim bratom, zastopnikom c. kr. žendarmerije, blagorodnim gospodom uradnikom ter vsem drugim, ki so se v tako lepem številu udeležili pogreba. Bog plačaj vsem!

(223)

Ana Nimrod.

ZAHVALA.

Iskreno se zahvaljujemo za izraženo milo sočutje in izkazano zadnjo čast našemu blagemu soprogu, očtu, stricu itd. gospodu

Frančišku Bojanec,

predvsem mil. g. proštu dr. Seb. Elbertu in g. zastopniku č. oo. frančiškanov, č. gg. usmiljenim bratom, prečastiti domači duhovščini in sosednih župnij, visokorodnemu gosp. grofu Rudo'fu Margheriju, g. zastopniku finančne straže, slavnemu občinskemu zastopu, slavni požarni brambi, gg. pevcem za ganljive nagrobnice in slavni meščanski gardi, sploh vsem prijateljem in znancem.

Konečno naj bode vsem izrečena srčna zahvala za izkazano čast pokojniku. Bog Vam plačaj!

(224)

Žaluojači ostali.

ZAHVALA.

Prisrčno se zahvaljujemo za izkazano zadnjo čast povodom smrti naše iskreno ljubljene sestre, ozir. popolsestre, svakinje in tete, gospe

Jozeфе Rabzelj,

zlasti prečastiti duhovščini, slav. društvu požarne brambe, vsem prijateljem in znancem ter vsem ostalim, ki so našo sedaj v Bogu počivajočo k zadnjemu počitku spremljali.

V Škocijanu, dne 4. novembra 1908.

(221)

Žaluojači ostali.

IZJAVA.

Podpisanec izjavljam, da nisem plačnik nikakoršnih dolgov, katere bi kjerkoli napravil moj sin Janez Blatnik bodisi na blagu ali v denarjih. Sin je že od 4. maja od očetove hiše na Gorenji Težki vodi pri Novem mestu, star 18let, ter se ne vé za njegovo sedanje bivališče.

Jožef Blatnik.

(222)

Hohenfels (Bavarsko), 16. novembra 1908.

DVA LEPA POSESTVA

ima naprodaj Jernej Turk, župan na Mokrem polju. Enemu posestvu je cena 12.000 K, drugemu pa 5000 K.

Naznanjam, da imam v zalogi vedno frano in trpežno blago vsake vrste za častite gospode duhovnike.

JAKOB MIKOLIČ,

— krojaški mojster, Novo mesto, Veliki trg št. 92 —

priloga se pred. duhovščini v izdelovanje vsakovrstne obleke, posebno talarje, površnike itd.

po najokusnejšem in najnovejšem kroju. — Izdelujem vsako, v to stroko spadajoče delo natančno po meri.

Priporočam se pred. duhovščini, da me blagovoli počastiti s cenjenimi naročili, zagotavljajoč, da bodem vedno skrbel, da izročim vsako naročilo v največjo zadovoljnost prečastitih naročnikov.

Slav. p. n. občinstvu priporočam svojo dobro urejeno krojaško delavnico,

v kateri delajo najboljše delavske moči; zato se jamči za elegantno, lepo in moderno izvršitev naročil, kakor tudi zato, da se vsaka v moji delavnici narejena obleka lepo prilaga.

Tudi slav. p. n. občinstvu naznanjam, da imam v zalogi vsake vrste moderne šofe ter tudi nepremojljiv tirolski loden za haviloke.

Tudi imam narejene haviloke vsake velikosti za gospode in deške po nizki ceni.

Dijakom znižane cene!

Najprimernejša in krasna
Miklavževa darila
priporočila knjigarna J. Krajec nasl. v Rudolfovem.

Vabilo za nakup istr. vina.

Fino pristno garantirano vino, več tisoč hektolitrov, belo, rudeče, in črno od 36 v naprej postavljeno na tukajšnji drž. kolodvor proti gotovemu plačilu, je za prodati in se ekspedira iz vzorne kleti kršč. vinarske zadruge v Vodnjanu. Cene za vagone po dogovoru. Tropinovec in droženka (istr. konjak) I^a od 70 do 80 novč. liter.

Za kršč. vinar. zadrugo: (131-13-12)

Ivan Pujman, poslovođa, Dignano, Istra.

Dva lepa stanovanja se takoj oddata pri Božjem grobu v hiši, ktera je tudi naprodaj, g. G. Olivo.

Obstojita iz dveh sob, sobe za služkinjo, kuhinje, shrambe, kleti, drvarnice, prostornega podstrešja in velikega vrta. (209-2-3)

Pozor!

Kupuje pšenico, orehe in vse druge deželne pridelke po najvišji ceni vsaki dan

(204-0-3) Jakob Paučič v Rudolfovem.

Ceno posteljno perje.

1 kg sivega skubljenega perja K 2, polbelega K 2-80, belega K 4, finega K 6, najboljšega skubljenega K 8, sivega puha K 6, belega K 10, prsnega puha K 12, — — Od 5 kg nadalje poštnine prosto.

Dovršene postelje bogato napolnjene, iz zelo gostega, jako trpežnega rdečega, modrega, belega ali rumena nanking-bлага, 1 pernica velikost 170x116 cm z 2 blazinama, velikost 80x58, napolnjena z jako lepim mehkim perjem K 16, s polpubom K 20, s puhom K 24, posamezne pernice K 12, 14, 16, blazne K 3, K 3 50, K 4. Proti povzetju razpošilja poštnine prosto pri naročilu od K 10 nadalje. (195-24-3)

Maks Berger v Dešenici štev. 226. Češki les.

Za neugačajoče denar nazaj. — Ceniki zastoj in poštnine prosto.

Ženske lase

zmešane in rezane kupujem po najvišji ceni.

Izdelujem vsa vlasuljarska dela. V zalogi imam fina toaletna mila, prave francoske parfume itd. BAYRUM t-kočina proti izpadanju las in prhut, odlikovana z 10 zlatimi kolajnami, HAARPETROL za rast pomladka. NUSIOL iz orehovega izvlečka za lase in brade čudovit uspeh, prekaša vsa dosedanja barvila. Poleg tega priporočam moj znani BRIVSKI SALON na novo urejen z najnovejšimi higijeničnimi komforti, s hitro, čisto in dobro postrežbo, želeč mnogobrojnega obiska.

Spoštovanjem se priporočam Ivan Svetec, (5-24-26) brivec in vlasuljar, Rudolfovo, Glavni trg. (Nasproti mestne hiše.)

Učenca sprejme

Ig. Zalokar, stavbeni, galanterijski in ornamentni klepar; uvoditelj vodovoda, strelovoda i. t. d. v Brežicah. (Štajersko) (215-3-2)

V najem se takoj odda v Šmihelu lepo stanovanje v novi hiši

obstoječe iz dveh sob, kuhinje in kleti. **Prodaja se tudi hiša.** Natančneje pri upravi „Dol. Novic“.

Dve hiši se dajo takoj v najem ali se pa tudi prodajo. Kje pove upravništvo Dol. Novic. (201-3-3)

HIŠA štev. 143 v Novem mestu, obstoječa iz 4 sob in pritiklin ter kosom vrta, je na prodaj. Pri hiši je tudi gozd. Plača se v gotovini le eno tretino. Vse drugo se poizve pri g. L. Ropas-u, tajniku mestne hranilnice v Novem mestu. (212-3-2)